

عیسی مسیح و کلام خدا (۴) هدف از تورات و صحف انبیا (متی ۵: ۲۰)

مطالعه انجیل پادشاهی خدا را از متی ۲۰:۵ تحت عنوان "هدف از تورات و صحف انبیا" که بخشی از موعظه سر کوه عیسی مسیح می باشد، پی می گیریم.

عیسی مسیح در مقدمه این موعظه بسیار با شکوه که به موعظه سرکوه معروف است، مخاطبینش را با فهرستی از ۸ ویژگی شخصیتی شهروندان ملکوت آسمان آشنا می کند.

بنابراین، از آیات ۳ الی ۱۲ (متی ۵) ما مسیحیان، تحت عنوان فرزندان شاه شاهان، با آنچه هستیم آشنا می شویم.

آنگاه، پس از آن مقدمه زیبای خوشابحالها،

در آیات ۱۳ الی ۱۶ با تشبیه نمک و نور، خداوند ما را تشویق می کند که آنچه هستیم را زندگی کنیم.

حال سوالی که برای مردم پیش میاد اینه که چطور می تونیم اینطور که از ما خواسته شده زندگی کنیم.

مسیح از آیات ۱۷ الی ۲۰ به این سوال پاسخ میدهد و به کتاب مقدس که شالوده، یا فنداسیون آنچه باید زندگی مان را بر مبنای آن بنا کنیم اشاره می کند.

او در این رابطه ۴ دلیل می آورد که ما ۳ دلیل را در جلسات گذشته مطالعه کردیم و الان به دلیل چهارم می پردازیم.

ولی خوبه که نگاهی به عناوین سه دلیل گذشته داشته باشیم.

پس چرا باید به کتاب مقدس که در آن زمان (عهدعتیق) یعنی تورات و صحف انبیا بود عمل کنیم؟

عیسی مسیح در آیه ۱۷ با گفتن این مطلب که نیامده تا تورات و صحف انبیا را باطل کند بلکه تا تمام نماید، اهمیت و برتری کلام خدا، یعنی ۳۹ کتاب عهدعتیق را مورد تأیید قرار داد.

او قوانین اخلاقی آنها را با زندگی بدون گناهش، قوانین قضایی آنها را با قربانی شدنش، و قوانین و مراسم تشریفاتی آنها را با نحوه مرگش به انجام رساند.

مسیح در آیه ۱۸، به جاودانگی و ماندگاری کلام خدا اشاره می کند،

و در آیه ۱۹ شایستگی آنرا مورد تأکید قرار می دهد.

حال بیائید با هم از متی ۲۰:۵ به مطالعه چهارمین نکته، از دیدگاه عیسی مسیح در مورد کتاب مقدس، تحت عنوان "هدف از تورات و صحف انبیا"، بپردازیم.

او ابتدا هدفش را از گفتن این مَثَل اینگونه بیان می کند.

لوقا ۹:۱۸ و این مَثَل را آورد برای بعضی که بر خود اعتماد می داشتند که عادل بودند و دیگران را حقیر می شمردند.

همانطور که خوانده شد، عیسی مسیح این مثل را برای کسانی که خود را در برابر خدا عادل یا بی تقصیر می بینند می گوید.

این گروه افراد کسانی هستند که به خیال خود با انجام یک سری دستورات مذهبی یا اعمال نیک قادرند با خدا تسویه حساب کنند.

لوقا ۱۸:۱۰-۱۲ «دو نفر برای دعا به معبد بزرگ رفتند، یکی فریسی و دیگری باجگیر بود. آن فریسی ایستاد و با خود دعا کرد و گفت: "ای خدا، تو را شکر می کنم که مانند سایرین، حریص و نادرست و زناکار و یا مانند این باجگیر نیستم. هفته ای دو بار روزه می گیرم. ده یک همه چیزهایی را که به دست می آورم می دهم." (ترجمه مژده)

عیسی مسیح در اینجا اعمال بیهوده یک فریسی را به نمایش می گذارد.

در آن زمان فریسیان، مذهبی ترین افراد جامعه بودند.

این شخص فریسی به نظر خودش چون هفته ای دو بار روزه می گیرد، از هر چه که عایدش می شود به خدا ده یک پرداخت می کند، و همچنین چون مثل سایر گناهکاران حریص، نادرست، زناکار نیست، پیش خودش فکر می کند که در چشم خدا کامل هست.

مطابق با عهدعتیق، یهودیان یک بار در سال روزه می گرفتند. پس این شخص با هفته ای دو بار روزه گرفتن ۱۰۳ بار بیش از یهودیان دیگر روزه دار بود.

اما دعای شخص باجگیر کاملاً متفاوت است. او در آیه ۱۳ اینگونه به حضور خدا می آید:

لوقا ۱۳:۱۸ اما آن باجگیر دور ایستاد و جرأت نگاه کردن به آسمان را نداشت بلکه به سینه خود می زد و می گفت: "ای خدا، به من گناهکار ترحم کن!" (ترجمه مژده)

عیسی مسیح به توسط این مثال، دو یهودی با شخصیت های کاملاً متضاد را در مقابل هم قرار داده و با هم مقایسه می کند.

از طرفی یک یهودی فریسی که در آن جامعه الگویی از یک شخص بسیار مذهبی بود و از طرف دیگر یک یهودی باجگیر که در آن جامعه خائن و منفور بود.

باجگیران توسط دولت روم استخدام می شدند تا از مردم مالیات دریافت کنند. به همین دلیل مسیح می گوید که: آن باجگیر گناهکار در فاصله ای دور ایستاد و به هنگام دعا، حتی جرأت نکرد از خجالت سر خود را بلند کند، بلکه با اندوه به سینه خود زده، گفت: خدایا، بر من گناهکار رحم فرما!

نتیجه گیری که عیسی مسیح در اینجا می کند بسیار شگفت انگیز است.

لوقا ۱۴:۱۸ به شما می گویم که این مرد گناهکار، بخشیده شد و به خانه رفت، اما آن فریسی خودپسند، از بخشش و رحمت خدا محروم ماند. زیرا هر که خود را بزرگ جلوه دهد، پست خواهد شد و هر که خود را فروتن سازد، سر بلند خواهد گردید. (ترجمه تفسیری)

این مَثَل مسیح، در مورد شخص بدی است که راهی بهشت می شود، اما شخص خوبی که راهی جهنم می گردد.

اکثر کسانی که لوقا ۱۸ را می خوانند مفهوم آنرا درک نمی کنند، چون در پیش فرض آنها همیشه افراد خوب به بهشت می روند و افراد بد به جهنم، اما همانطور که دیدیم مسیح نتیجه می گیرد که لزوماً اینطور نیست چون خوشبختانه خدا مثل ما انسانها به ظاهر نگاه نمی کند بلکه او دل ما را می بیند و از انگیزه های نهان ما باخبر است.

مشکل شخص فریسی، ریاکاری او بود.

همه اعمال مذهبی اش بخاطر این بود که اعمالش را نه تنها به رُخ مردم بلکه به رُخ خدا بکشونه و خودش را در چشمان مردم عادل و بی تقصیر جلوه بده.

اما از طرف دیگر، شخص باجگیر به گناهکار بودنش اعتراف می کند و نزد خدا با قلبی شکسته و فروتن حاضر می شه و برای همین هم خدا قلب شکسته او را می بیند و گناهانش را می بخشد.

داود در مزمو ۵۱ می گوید که خدا قلب شکسته را خوار نمی شمارد.

این ما رو به بحث امروزمان یعنی متی ۲۰:۵ مربوط می کند که در آن عیسی مسیح پا فراتر می گذارد و چنین می گوید:

متی ۲۰:۵ زیرا به شما می گویم، تا عدالت شما بر عدالت کاتبان و فریسیان افزون نشود، به ملکوت آسمان هرگز داخل نخواهید شد.

مسیح در اینجا به صراحت می گوید که اگر می خواهید به ملکوت آسمان راه یابید باید از کاتبان و فریسیان بهتر باشید.

اگر از مردم بپرسید که به نظر شما برای راه یافتن به ملکوت خدا (بهشت) باید چکار کرد.

اکثراً خواهند گفت که باید خوب بود.

بعد اگر بپرسیم که چقدر خوب؟ خواهند گفت که خیلی خوب؟ بعد اگر بپرسید که خیلی خوب چقدر خوبه؟ احتمالاً خواهند گفت که نمیدانم.

اما همانطور که در مَثَلِ لوقا ۱۸ خواندیم، عیسی مسیح گفت که یک فریسی به ظاهر سوپر خوب به جهنم رفت.

حال بیایید ببینیم که پاسخ عیسی مسیح در متی ۲۰:۵ به این سوال که چگونه می توان به ملکوت خدا راه یافت، چه مفهومی دارد.

برای درک این آیه باید یادآوری کنم که آموزه های مسیح به گوش مردم، با آموزه های رهبران مذهبی آن زمان، از جمله کاتبان، فریسیان و صدوقیان، متفاوت و در تضاد بود، چون رهبران مذهبی بر مسائل ظاهری تکیه داشتند اما تاکید عیسی مسیح بر باطن بود.

به گوش مردم سخنان مسیح آنقدر در تضاد با رهبران مذهبی شان بود که تصور می کردند احتمالاً مسیح باید یک شخص انقلابی باشد که قصد دارد نظام جدیدی را برای یهودیان به ارمغان بیاورد.

به نظر آنان تعالیمش با آموزه های عهدعتیق فرق داشتند. اما، همانطور که در چند جلسه گذشته مطالعه کردیم، مسیح در متی ۱۷:۵-۲۰ قصد دارد تا به مردم بگوید که نیامده کتاب مقدس را لغو و یا تغییر دهد بلکه تا به انجام برساند.

متی ۱۷:۵-۲۰ رو با هم مطالعه کنیم.

متی ۱۷:۵-۲۰ گمان مبرید که آمده ام تا تورات یا صُحُف انبیا را باطل سازم. نیامده ام تا باطل نمایم، بلکه تا تمام کنم. زیرا هر آینه به شما می گویم، تا آسمان و زمین زایل نشود، همزه یا نقطه ای از تورات هرگز زایل نخواهد شد تا همه واقع شود. پس هر که یکی

از این احکام کوچکترین را بشکنند و به مردم چنین تعلیم دهد، در ملکوت آسمان کمترین شمرده شود. اما هر که به عمل آورد و تعلیم نماید، او در ملکوت آسمان بزرگ خوانده خواهد شد. زیرا به شما می‌گویم، تا عدالت شما بر عدالت کاتبان و فریسیان افزون نشود، به ملکوت آسمان هرگز داخل نخواهید شد.

قبلاً اشاره کردیم که:

در آیه ۱۷ مسیح با گفتن اینکه نیامده تا ده فرمان و صحف انبیا باطل کند بلکه تا به انجام برساند، اهمیت و اصالت عهدعتیق را تأیید کرد.

در آیه ۱۸ با اعلان این حقیقت که تا آسمان و زمین زائل نشود، همزه یا نقطه ای از تورات زائل نخواهد شد، تا همه واقع شود، مسیح بر حقانیت و جاودانگی تورات و صحف انبیا تأکید نمود.

و در جلسه گذشته گفتیم که او در آیه ۱۹ با گفتن اینکه اگر کسی این احکام را نادیده بگیرد در ملکوت آسمان کمترین شمرده خواهد شد و اگر آنها را به عمل آورد و تعلیم دهد در ملکوت آسمان بزرگ خوانده خواهد شد، به شایستگی کلام خدا اشاره نمود.

بعبارتی عیسی مسیح سعی دارد تا نظر مردم را نسبت به اهمیت، اصالت، حقانیت، جاودانگی و شایستگی کلام خدا جلب کند.

چون در آن زمان، رهبران مذهبی بدلیل اینکه قادر به انجام فرامین تورات و صحف انبیا نبودند، قوانینی به آنها اضافه کردند تا بتوانند استاندارد خدا را پائین بیاورند و خود را نزد مردم عادل جلوه دهند.

ولی عیسی مسیح با بیاناتش دوباره استاندارد حقیقی کلام خدا را به جای اولش رساند و اعلام کرد که همه آنها باید به انجام برسند.

باین ترتیب کار مردم سخت تر شد چون مردم می دانستند که انجام دستورات خدا غیرممکن است.

در اینصورت، سوالی که اکثراً مردم در رابطه با عهدعتیق می پرسند این است که اگر انسان با انجام دادن شریعت نمی تواند رستگار شود، پس چرا خدا تورات و صحف انبیا را به مردم داد؟

بعبارتی، هدف از این کار خدا چه بود.

۴) هدف از تورات و صحف انبیا

پولس رسول در غلاطیان ۲۴:۳ به این سوال اینگونه پاسخ می دهد.

غلاطیان ۲۴:۳ شریعت رهنمای ما بود که ما را به مسیح برساند تا به وسیله ایمان عادل شمرده شویم، (ترجمه دری)

نقش شریعت این بود که مثل یک راهنما ما را به مسیح هدایت کند.

شریعت یک معیار کامل برای ظاهر کردن گناه انسان بود.

بعبارتی شریعت برای این بود تا انسان به این نتیجه برسد که به تنهایی، توانایی رعایت استاندارد کامل خدا ندارد.

این هدف خدا از بخشیدن شریعت به انسان این بود. (مثل کتاب راهنمایی و رانندگی)

ما از دانستن شریعت خداست که می فهمیم چقدر گناهکاریم و چقدر از قدوسیت و استاندارد الهی فاصله گرفتیم.

می توان گفت که هدف اصلی در موعظه سر کوه مسیح این است که شنوندگان دریابند که عهدعتیق استاندارد واقعی خداست و حتی بهترین افراد جامعه قادر به انجام کامل آن نمی باشند.

بنابراین هیچ کس نمی تواند به ملکوت آسمان برسد.

خوشابحال های مسیح را به یاد دارید؟

مسیح در متی ۵:۳ گفت:

متی ۵:۳ خوشبحال مسکینان زیرا ملکوت آسمان از آن ایشان است.

بدیهی بود که کاتبان و فریسیان آن زمان خود را مسکین در روح نمی دیدند بلکه برعکس از لحاظ روحانی مغرور و متکبر بودند.

در آیه ۶ مسیح گفت: خوشابحال تشنگان و گرسنگان عدالت. رهبران مذهبی خود را عادل می دیدند. آنها نیازی برای عادل شدن نمی دیدند. به همینطور اگر هر کدام از خوشابحال های دیگر را در نظر بگیریم بعنوان مثال ماتمیان، حلیمان، رحم کنندگان، پاکدلان، صلح کنندگان و زحمتکشان برای عدالت، رهبران مذهبی یهود هیچ کدام از این ویژگیها نداشتند.

آنها نه تنها فاقد این ویژگیهای شخصیتی بودند بلکه از خاصیت نمک و نور نیز بی بهره بودند.

بعبارتی نه مثل نمک از فساد جلوگیری می کردند (بلکه اُمَل فساد بودند) و نه نوری که راهنمای مردم بسوی حقیقت بودند. عیسی مسیح آنها را در متی ۲۳:۱۶ راهنمایان کور خطاب می کند.

عیسی مسیح در متی ۵:۲۰ به این سوال که چگونه می توان به ملکوت آسمان داخل شد، نه مستقیماً اما بطور ضمنی، پاسخ می دهد و چنین می گوید:

متی ۵:۲۰ زیرا به شما می گویم، تا عدالت شما بر عدالت کاتبان و فریسیان افزون نشود، به ملکوت آسمان هرگز داخل نخواهید شد.

برای درک مفهوم این آیه، باید ابتدا کاتبان و فریسیان را بشناسیم، بعد با عدالت آنها آشنا شویم، آنگاه عدالتی را که منظور نظر خداست درک کنیم و در نهایت بدانیم که چطور می توانیم به آن دست یابیم.

پس ابتدا بیائید نگاهی به کاتبان و فریسیان بیاندازیم.

کاتبان و فریسیانی چه کسانی بودند؟

واژه یونانی grammateon که کلمه انگلیسی گرامر از آن گرفته شده، و در فارسی کاتبان ترجمه شده، به کسانی گفته می شد که به مطالعه و تفسیر قوانین و شریعت یهود مشغول بودند.

آنها مسئول ثبت و صدور قوانین بودند. بعبارتی محققین و دانشجویان حقوق محسوب می شدند.

در بین صدوقیان کاتب هم وجود داشت که (الهیات دانان لیبرال آن دوره بودند) و بعضی از فریسیان نیز کاتب بودند (که جزء الهیات دانان محافظه کار به حساب می آمدند). این کاتبان بعدها "ربایان" نامیده شدند.

کاتبان دو گروه بودند.

گروه اول: کاتبان حقوقی یا مدنی که امور شهری و مدنی را به عهده داشتند. مثل کسانی که در دفترخانه ها کار می کنند و امور ثبتی را اداره می کنند. در عزرا ۸:۴ نام یکی از آنان را به نام شمشایی آورده شده.

گروه دوم، کاتبان مذهبی که عهده دار شریعت بودند.

آنها از قوم لاوی بودند و تمام عمرشان را وقف مطالعه ده فرمان و صحف انبیا کرده می کردند.

وظیفه آنها تفسیر و کاربرد این قوانین بود. جالب است که در آن دوران تمام تفاسیر کاتبان اشتباه بود.

امروزه ما نیز در جهان مسیحیت این گونه کاتبان را در بین خود می بینیم، کسانی از جمله استادان الهیاتی لیبرال و فرقه های کاذب مسیحی هستند.

اگر شخص مسیحی دروناً و شخصیتاً با خدا راست نباشد و خود را به هدایت روح القدس تسلیم نکند قادر به استفاده و تفسیر صحیح از کلام خدا نخواهد بود.

واژه فریسی از ریشه کلمه ای به مفهوم "جد/ شده"، می آید.

فریسیان بر عکس کاتبان یک شغل یا مقام رسمی در جامعه نبودند. آنها گروهی از یهودیان بودند که تعصب مذهبی و سیاسی نسبت به قوم و ملیتشان داشتند.

علاوه بر کاتبان و فریسیان، گروه دیگری به نام اسین ها بودند که مثل Hippies هیپی های دهه ۶۰ در آمریکا خود را از جامعه جدا کرده در کنار دریای مرده در غارهایی دور از جامعه زندگی می کردند.

فریسیان مثل کاتبان اهل مطالعه و تحقیق نبودند. مشکل آنها این بود که چون نمی توانستند استاندارد شریعت موسی و صحف انبیا را رعایت کنند، بر اساس همان شریعت، قوانین، مراسم و روشهای خودشان را تدوین کردند و مو به مو به اجرای آنها می پرداختند. با این روش خودشان را در برابر مردم عادل نشان می دادند و به خیال خودشان وارد ملکوت خدا یا بهشت می شدند.

امروزه هم، مردم بخاطر اینکه نمی توانند مطابق با استاندارد کتاب مقدس زندگی کنند با عقاید شخصی شان آنرا تفسیر می کنند و روش های خودشان را برای زندگی مسیحی تدوین می کنند.

نکته دوم اینکه می خواهیم بدانیم که، وقتی عیسی مسیح در متی ۲۰:۵ فرمود:

متی ۲۰:۵ تا عدالت شما بر عدالت کاتبان و فریسیان افزون نشود، به ملکوت آسمان هرگز داخل نخواهید شد.

عدالت کاتبان و فریسیان چه نوع عدالتی بود؟

عدالت کاتبان و فریسیان چه نوع عدالتی بود؟

کاتبان و فریسیان بر اعمال ظاهری تاکید داشتند. تمام روشهای مذهبی در دنیای امروز نیز بر همین اصل استوار است.

یعنی مذاهب دنیا از پیروانشان می خواهند که یک سری کارها انجام بدهند که در ازای آن رستگار شوند.

کاتبان و فریسیان فقط ظاهر مذهبی داشتند اما دروناً فاسد بودند.

عیسی مسیح بارها به اعمال ریاکارانه آنها اشاره کرد.

بعنوان عیسی مسیح در متی ۵:۲۳-۷ درباره آنها چنین می گوید:

متی ۵:۲۳-۷ هر کاری می کنند، برای تظاهر است. دعاها و آیه های کتاب آسمانی را می نویسند و به بازویشان می بندند، و دامن ردهایشان را عمداً بلندتر می دوزند تا جلب توجه کنند و مردم آنان را دیندار بدانند. چقدر دوست می دارند که در میهمانی ها ایشان را در صدر مجلس بنشانند، و در عبادتگاه ها همیشه در ردیف جلو قرار گیرند. چه لذتی می برند که مردم در کوچه و خیابان ، ایشان را تعظیم کنند و به آنان «آقا» و «استاد» گویند. (ترجمه تفسیری)

لوقا ۱۵:۱۶ “شما در ظاهر، لباس تقوا و دینداری به تن دارید، اما خدا از باطن شریرتان باخبر است. تظاهر شما باعث می شود که مردم به شما احترام بگذارند، اما بدانید که آنچه در نظر انسان با ارزش است، در نظر خدا مکروه و ناپسند است. (ترجمه تفسیری)

متی ۷:۷ عبادتشان ظاهرسازی است، چون مردم را وادار می کنند بجای احکام خدا، به مقررات پوچ ایشان گوش دهند. (ترجمه تفسیری)

حال بیائید ببینیم که منظور عیسی مسیح در متی ۵:۲۰ چگونه عدالتی بود؟

عدالتی که منظور عیسی مسیح است

عدالتی که مسیح به آن اشاره کرد، عدالت کامل یعنی هم درونی و هم بیرونی بود. داود بطور الهامی به زیبایی این ویژگی را در مزمور ۱۳:۴۵ تصویر می کند.

مزمور ۱۳:۴۵ دختر (عروس) پادشاه تماماً در اندرون مجید است و رختهای او با طلا مَرَصَّع است.

فراموش نکنیم که خدای ما خدای نهان بین است، او هم کارهای ما را می بیند و هم شخصیت و انگیزه های درونی ما را مد نظر دارد.

اول سموئیل ۷:۱۶ خداوند مثل انسان نمی نگرد، زیرا که انسان به ظاهر می نگرد و خداوند به دل می نگرد.» (ترجمه مژده)

آخرین سوالی که مطرح می شود این است که چطور می توانیم به عدالتی که ما را به ملکوت آسمان می برد، دست یابیم؟

چگونه به عدالت خدا دست یابیم؟

پاسخ این سوال در غلاطیان ۲:۱۶ گفته شده:

غلاطیان ۲:۱۶ بخوبی می دانیم که انسان با اجرای احکام شریعت، هرگز در نظر خدا پاک و بی گناه به حساب نخواهد آمد، بلکه فقط با ایمان به عیسی مسیح، پاک و بی گناه محسوب خواهد شد. بنابراین، ما نیز به عیسی مسیح ایمان آوردیم تا از این راه مورد قبول خدا واقع شویم، نه از راه انجام شریعت یهود. زیرا هیچکس هرگز با حفظ احکام شریعت، نجات و رستگاری نخواهد یافت.” (ترجمه تفسیری)

با اعمال مذهبی نمی توانیم، اما با ایمان به عیسی مسیح قادر خواهیم بود که در نظر خدا پاک و بی گناه به حساب آئیم.

رومیان ۳:۲۰-۲۲ پس ملاحظه می کنید که با اجرای شریعت ، کسی هرگز نمی تواند رضایت خدا را حاصل کند. در واقع هر چه بیشتر شریعت را بدانیم ، بیشتر پی می بریم که آن را زیر پا گذارده ایم . شریعت فقط چشمان ما را باز می کند تا گناهان خود را ببینیم. اما اکنون خدا راه دیگری برای نجات به ما نشان داده است . ما تابحال سعی می کردیم با اجرای مقررات و تشریفات مذهبی

، به این نجات و رستگاری دست یابیم و در حضور خدا پاک و بی گناه شمرده شویم . اما در این راه نوین ، دیگر چنین نیست ، هر چند که این راه ، چندان هم تازه نیست ، زیرا کتاب آسمانی ما از زمانهای گذشته نوید آن را داده بود. اینک خدا چنین مقرر داشته که اگر کسی به مسیح ایمان بیاورد، از سر تقصیرات او بگذرد و او را کاملاً “بی گناه” بحساب آورد. همه انسانها نیز بدون توجه به مقام و یا سوابقشان ، می توانند از همین راه ، یعنی “ایمان به عیسی مسیح” نجات یابند. (ترجمه تفسیری)

پولس رسول در سراسر کتاب رومیان این حقیقت را از جوانب مختلف اعلام می کند که خدا فقط از طریق ایمان به عیسی مسیح افراد را عادل می شمارد و رستگار می سازد.

البته باید به مفهوم کتاب مقدسی ایمان که فراتر از یک باور خشک و خالی است، بلکه همراه با عمل و اطاعت از کلام خدا می باشد، توجه داشت.

جلسه آینده: ادامه موعظه سر کوه عیسی مسیح را از متی ۵: ۲۱-۲۶، تحت عنوان “انگیزه و عمل” پی خواهیم گرفت.